

П. З. Гуцал

Коковський Франц Михайлович

КОКОВСЬКИЙ Франц Михайлович (псевд. і крипт.: Богдан Левченко, Франц Кок, Франц Михайлів, Елепідон, К. Ф.; 17. 03. 1885, м. Бережани, нині Терноп. обл. – 09. 09. 1940, Тернопіль) – письменник, драматург, літературний критик, перекладач, етнограф, правознавець. Доктор права (1923). Закін. Бережан. гімназію (1906), навч. на філос. факультеті Львів. університету, але 1907 за участь у студент. демонстрації проти колонізац. політики відрахований. Продовжив навч. на правн. ф-тах університетів м. Грац (Австрія) та Чернівців, диплом отримав 1911 у Львів. університеті. До 1914 – пом. адвоката у містах Бережани та Підгайці (нині Терноп. обл.). У роки ЗУНР очолював комісаріат м-ка Козова (нині смт Терноп. обл.). 1921–25 – адвокат у Бережанах; 1925–28 – повіт. суддя у Підгайцях; від 1928 – окруж. суддя у м. Сянок (Польща). Співзасн. таєм. літ.-освіт. гуртка «Молода Україна». Один із засн. товариства «Лемківщина» та однойм. музею у м. Сянок (1930), співроб. г. «Лемко». 1934 за нац.-патріот. діяльність і підтримку УНДО звільн. польс. владою з посади. Повернувся до Бережан, де був суд. радником, очолював філію товариства «Сільський господар», працював у профспілці. 1936 відкрив музей ім. А. Чайковського. Від вересня 1939 – реж. Львів. укр. драм. театру ім. І. Франка. У ніч на 24 грудня того ж року заарешт. органами НКВС, засудж. до 8-ми р. виправно-труд. таборів, помер у в'язниці. Дебютував 1903 віршем «В хвилі розлуки» у г. «Руслан». Член літ.-мист. об'єдн. «Молода муза» (1906–14). Друкувався у г. «Громадський голос», «Буковина», «Новий час», ж. «Життя і знання», «Рідна мова», «Рідна школа», «Дзвінок». Автор популяр. біографій, нарисів і літ.-крит. статей про укр. письменників та громад. діячів, зокрема О. Авдіковича, Т. Бордуляка, Я. Веселовського, М. Коцюбинського, Б. Лепкого, О. Маковея, М. Міхновського, Т. Шевченка («Оповіданє про Тараса Шевченка», Чц., 1909). До 1914 перекладав для театру «Руська

бесіда» п'єси й лібрето опер нім. (Г. Гауптманна), франц. (Е. Ростана, А. Бернштайна), італ., рос. (О. Пушкіна) авторів. Від 1930-х рр. виступив як письменник-реаліст, дотеп. оповідач. Опублікував низку праць з історії, мови, топоніміки і культури лемків («Східними межами Лемківщини», Л., 1936; «Пам'ятки старовини на Лемківщині», «З лемківського говору», «Назви сіл у Сяніччині в 15 ст.», «Назви сіл Ліського повіту», «Старі церкви на Лемківщині», «Стара Лемківська колядка», «Історія села Карликове», «Писанки на Лемківщині», «Культурний рух на Лемківщині», «Домашній промисел і торгівля у лемків»; про боротьбу лемків за укр. державність у період ЗУНР («Лемківські республіки в 1918–1919 рр.» // «Історичний календар-альманах “Червоної калини” на 1935 рік», Л., 1934; «Із записника лемка», «Забуті могили», «Прелучанська міліція», «Листопадові дні в Полонній»). Послідовно обстоював тезу про лемків як гілку українського народу.

Основні твори

Сердечні струни: Поезії. Л., 1907; Настрої: Зб. віршів. Чц., 1909; Малим другам. Чц., 1909; Сільська кооперація. Чц., 1909; Вчорашні дні: Веселі оповідання. Л., 1931; «Людська вдячність» та інші оповідання. Л., 1934; За Україну: Оповідання. Л., 1934; Слідами забутих предків: Оповідання з минулого Лемківщини. Л., 1935; Краків, 1940; Нью-Йорк, 1953; Юнацькі серця: Оповідання. Л., 1935; 1938; За землю: Лемків. повість. Л., 1936; В ніч святого Миколая: П'єса для дітей. Л., 1937; Дві сили. Л., 1937; Маленькі борці. Л., 1937; Лемківська слава. Л., 1937; Читальня помогла: Образок з лемків. життя. Л., 1938; Остання молитва: Оповідання, повісті. Л., 1999.

Рекомендована література

1. Нечиталюк М. Забутий письменник з Бережан: Франц Коковський // Наук. зб. УВУ. Л.; Мюнхен, 1993;
2. Зінчук Л. Франц Коковський: трагічна доля таланту // Бережан. г-зія: Сторінки історії. Бережани; Т., 2007;
3. Парацій В. Музейницький зміст життя Франца Коковського // Волин. музей: Історія і сучасність: Наук. зб. Лц., 2009. Вип. 4.

Бібліографічний опис:

Коковський Франц Михайлович / П. З. Гуцал // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2013. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-8053>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).